

หนูรอบรู้
ชวนเพื่อน
สำรวจเวลากลางคืน

เรื่องและภาพ นันทวัน วาตะ

เมื่อดวงอาทิตย์ลับขอบฟ้า
ความมืดค่อย ๆ แผ่ออกไป
เหมือนมานั่งน้ำเงินเข้ม
ค่อย ๆ คบคลุมโลกใบนี้

ดวงจันทร์ปรากฏบนท้องฟ้า
หลายชีวิตที่ใช้เวลาช่วงกลางวันทำกิจกรรมต่าง ๆ
เริ่มเข้าสู่ช่วงเวลาพักผ่อน แต่อีกหลายชีวิต
เพิ่งจะเริ่มต้นกิจกรรมของชีวิต

ในความมืดนั้นมีหลายชีวิต
กำลังเริ่มออกหากิน เดินเล่น
หรือออกมาพบปะเพื่อนฝูง
บ้างก็ออกสำรวจโลกที่คุ้นเคย

เวลากลางคืนเพื่อน ๆ ทำอะไร

พอความมืด
มาถึง นกฮูกก็เริ่ม
ออกหาอาหาร

เพื่อน ๆ เข้านอนกัน
เวลาเท่าไร

และก่อนนอนเพื่อน ๆ
ทำอะไรกันบ้าง

บางครอบครัวกำลังเริ่มกินอาหารเย็น

ภาษาไทยที่ให้ความหมายเกี่ยวกับเวลากลางคืน
เช่น โพล้เพล้ หัวค่ำ ย่ำค่ำ สนธยา
และวิธีนับเวลาแบบไทยในสมัยก่อน
คนโบราณให้สัญญาณของเวลาด้วยการตีกลอง
เสียงกลองดังทุ้ม ๆ กลายมาเป็น
การเรียกเวลาช่วงค่ำ เช่น 1 ทุ้ม

นกอีวาบตี๊กแตน
มักชอบส่งเสียงร้อง
ในตอนเช้ามืด

แมลงที่หากินในเวลากลางคืนนั้นชอบบินเข้าหาแสงไฟ เพราะแมลงเหล่านี้เดิมใช้แสงจากธรรมชาติช่วยนำทาง เช่นแสงจากดวงจันทร์

พอเห็นแสงจากหลอดไฟในยามค่ำคืนพวกมันก็บินเข้าหาตามความคุ้นเคย

และเมื่อแมลงออกมาเล่นแสงไฟ คางคกและจิ้งจกก็ออกมารอกินแมลง

หิ่งห้อยออกมากะพริบแสงหาคู่ในช่วงเวลาหัวค่ำ

แมวของคุณยายบ้านตรงข้าม ปกตินอนหลับตลอดช่วงเวลากลางวัน พอฟ้ามีดมันก็เดินเลาะบนหลังคาไปชุมนุมกับเพื่อนแมวที่ทำยอ

คำคืนในเมือง

ในเมืองแม้ท้องฟ้าจะมืดแล้ว
แต่ก็เต็มไปด้วยแสงไฟหลากสี
และเสียงของเมืองก็ยังคงอีกครึ่งก่อนคืน

ในเมืองยังมีสัตว์หลายชนิดที่อาศัย
ร่วมกับคน เช่น นกนางแอ่นที่เกาะสายไฟฟ้า
นอนอยู่ในเมือง และนกทางเขนบ้าน
ที่ดักจับแมลงที่มาเล่นแสงไฟ

ใครกันนะที่มองเห็นในความมืด

นักล่าอย่างแมวบ้าน เสือ หรือนกฮูก
ก็ใช้ช่วงเวลาที่มืดมิดออกล่าเหยื่อเพื่อเป็นอาหาร

เพราะความมืดช่วยพรางตัวของพวกมัน
ทำให้เหยื่อไม่ทันสังเกตเห็น

เจ้าแมวของคุณยาย

ตอนกลางวันเราจะเห็นตาดำเป็นเส้นเล็กๆ

ตั้งตรง ดูเจ้าเล่ห์เสียจริง

แต่พอตกกลางคืน ได้เวลาออกไป

เที่ยวเล่น ดวงตาของมันกลับกลายเป็น

ตาดำกลมโตขยายเต็มดวงตา

หมา แมว และสัตว์อีกหลายชนิด ในเวลากลางคืน
มีดวงตาที่เป็นประกาย (glowing eyes) เพราะด้านหลัง
ของชั้นเรตินาภายในลูกตามีชั้นของเนื้อเยื่อที่เรียกว่า
“tapetum lucidum” ทำให้เกิดแสงสะท้อน
ซึ่งช่วยทำให้สัตว์มองเห็นในที่ที่มีแสงสลัวหรือที่มืดได้ดี

เพื่อนๆ สงสัยไหมว่า

ปลานอนหลับกันอย่างไร

ปลานั้นลืมตาพักผ่อน

และเคลื่อนไหวเพียง

เล็กน้อย บ้างก็หลับ

เข้าไปตามซอกหิน

หรือต้นไม้

นกที่ออกหากินตอนกลางคืนอย่างนกฮูก นกเค้าแมว หรือนกแสก ก็มีดวงตาที่สามารถมองเห็นในความมืดได้ดี และหูของพวกมันก็ได้ยินเสียงต่างๆ อย่างชัดเจน

ค้างคาวผลไม้ ออกหาผลไม้สุกและน้ำหวานจากดอกไม้ กินตอนหัวค่ำ มันเป็นสัตว์ที่บินเก่งมาก สามารถบินหลบสิ่งกีดขวางได้ดี

เพราะพวกมันใช้หูฟังเสียงสะท้อนตำแหน่งของสิ่งกีดขวาง และบินหลบได้ หากว่าปิดตาพวกมัน ค้างคาวก็ยังบินไปไหนมาไหน และยังหาอาหารได้อย่างสบายๆ

พวกมันเกาะอยู่ตามต้นไม้ อย่างเงิบๆ เพื่อรอเหยื่อออกมา ในยามกลางคืน แม้ว่าเสียงนั้น จะเบาหรือไกลจากตัวพวกมันมากๆ

คนเรามีข้อจำกัด ในการมองเห็นในสภาพที่แสงน้อย แต่คนก็ประดิษฐ์ไฟฉาย เทียน และตะเกียง มาช่วยให้แสงสว่าง